

Његошев „Исходјашчи журнал“

Његош је у својој канцеларији водио нарочиту врсту дјеловодника — „Исходјашчи журнал“ — како гласи етикета на корици ове књиге за године 1839-1847. То је књига „исходећих“ писама, управо копија Његошевих и неколико сенатових писама, углавном званичнога карактера, упућиваних домаћим и страним особама и надлештвима на српском, руском, италијанском и њемачком језику.

Кад је „Исходјашчи журнал“ заведен? По једном мишљењу 19 новембра 1831 год.¹ Овај је датум по свој прилици узет као први забиљежени датум на првом данас очуваном Његошевом писму у „Журналу“. Само то писмо носи редни број 36, што значи да је у „Журнал“ прије њега било унесено 35 писама (од 35-га је очуван само крај), која се односе на вријеме прије 19 новембра 1831 год., а то значи да се не може са сигурношћу судити кад је прво писмо унесено у „Журнал“, односно кад је овај заведен. Године 1832, рецимо, „Журнал“ има свега 15 писама и, како су Његошева писма првих година била ријетка, могло би се претпоставити да се оних 35 писама односе не само на цијелу 1831 него и на 1830 годину, па, није искључено, и на сам крај владавине Петра I.

Да ли је „Исходјашчи журнал“ заведен по нечијем узору или је Његошева оригинална новина? Мислим да се са сигурношћу може узети да је установљен по угледу на сличне руске административне књиге, управо на књиге какве су у оно вријеме вођене у дубровачком руском консулату. У руској администрацији, наиме, журнал је означавао уопште дневник, дјеловодник за писма која се и шиљу и примају. Тако је у руском дубровачком консулату под називом „Књига Б официјалној переписки“ вођен журнал за писма која су из консулата слата, „исходила“ („исходјашчи журнал“), а посебно од њега вођена је књига „Књига Г получаемых бумага“, журнал за примана писма. Поједине свеске ових журнала односиле су се на различан временски период, али је свака година водила свој редни број. Његош је, према томе, свој дјеловодник назвао према општем називу првог наведеног руског журнала.

¹ Душан Д. Вуксан, Писма Петра Петровића Његоша, I, Београд, 1940 стр. XII

„Књига Б официјалној переписки“ у суштини је истовјетна са Његошевим „Исходјашчим журналом“. Њена свеска за године 1830-1838, на примјер, имала је с лијеве стране двије уздужне рубрике, једну за датум (мјесец и дан) и другу за број (число) писма, а после њих је до краја ишла широка рубрика за пуну копију писма. Тако је и у цетињском „Журналу“, сем што је у овој рубрики за број стојала с лијеве, за датум с десне стране, а простор за копију писма између њих. Колије су обично без почетног и завршног ословљавања и без адресе. Поред тих заједничких особина за оба случаја је важно и што им је хартија иста, (имају и један заједнички водени знак: полумјесец са словом А у штиту), што значи да им је хартија била истаго поријекла, свакако италијанскога, а није немогуће да ју је цетињски владика добијао из Дубровника од рускога консулата. Најзад, и најприродније је било да се црногорски владика угледа на руску администрацију, која му је била и најсроднија и најпознатија. Ово утолико прије што, колико ми је познато, у аустријској администрацији сличних журнала није било.

Колико је било књига „Исходјашчег журнала“? П. А. Лавров их наводи четири: прву, која се завршава годином 1835; другу, која почиње августа 1837 и завршава се годином 1838; трећу, од 1838 до 1846, и четврту, од 1847 до 1851.² Д. Вуксан их узима пет: прву од 1831-1832 год., другу од 1833 до 27 августа 1838, трећу од 27 августа 1837 до 1838, четврту од 1839 до 1847 и, пету, од 1848-1852.³ Међутим, ни Лавров ни Вуксан нијесу нешто ближе рекли о тој својој подјели и о тим књигама. То је штета, нарочито у погледу посљедње књиге, оне од 1848 до 1851 год., која је у вријеме Првог свјетског рата нестала и која је вјероватно најважнија. За „Журнал“ од 1836 није се знало ни прије поменутог рата. Остале књиге су од 1918 до 1923 г. биле закопане у дворишту цетињскога двора заједно са осталом архивом краља Николе и једна књига је због тога јако оштећена. Данас у Државном музеју на Цетињу постоје четири укорићене књиге, посљедња у повезу из Његошева времена и са већ споменутим насловом на корици, по коме ми и зовемо Његошев дјеловодник. Тако повезане, оне се не слажу ни са Лавровљевом ни са Вуксановом подјелом, а како подјела ни једног ни другог није образложена и како се ни иначе не види по чему би се могли разликовати, биће најбоље да их из практичних разлога водимо по формату, то јест на четири књиге. А како „Исходјашчи журнал“ претставља највећу збирку Његошевих писама, биће корисно да та писма укратко забиљежимо: коме су, кад и под којим бројем упућена.

I КЊИГА

Прва књига има девет нумерисаних листова, вел. 31 x 44.5 см., текст отприлике 26 x 38 см., испред текста је један празан

² П. А. Лавровъ, Петръ II Петровичъ Њѣгошъ, Москва, 1887; стр. VIII-IX
³ Д. Вуксан, нав. д., стр. XII.

лист и послије њега четири. Текст је у оловком обиљеженим рубрикама: у попречној рубрици је лице коме се писмо упућује, у лијевој уздужној број (число) писма, у десној уздужној датум (мјесец и дан), а између њих је простор за писмо. Прво датовано писмо је оно већ споменуто М. Мартелинију од 19 новембра 1831 год. Испред њега је посљедњи став писма Јеремији Гагићу, које данас постоји у цјелини међу приновљеним рукописима Цетињског музеја под датумом од 21 новембра 1831 год. Посљедње писмо је од 10 јануара 1833 године. Она по годинама иду овако:

Г о д и н а 1831

А. Међикућићу: 21-XII, 39.*

Ј. М. Гагићу: бр. 35 (само крај); 6-XII, 42.

Садријазему (Решид-паши): 22-XII, 49.

Чиркулу (М. Мартелинију): 19-XI, 36, 37, 38; 25-X, 40; 18-XII, 43, 44, 45, 46, 47; 17-XII, 48; 27-XII, 50, 51; 31-XII, 52, 53.

Хафис-аги: 25-XII, 41.

Г о д и н а 1832

Задарском губернатору (В. Ф. Лилијенбергу): 2-I, 69 (само наслов).

Чиркулу (М. Мартелинију): 1-I, 65, 66, 67, 68; 5-I, 54; 6-I, 55; 8-I, 56, 57; 14-I, 58, 59; 15-I, 60; 16-I, 61; 17-I, 62, 63; 22-I, 64.

Г о д и н а 1833

М. Обреновићу: 10-I, 4, 5, 6 (само почетак).

Чиркулу (М. Мартелинију): 1-I, 1, 2; 4-I, 3.

Послије писамa је на л. 9 б Његошева пјесма „Поета“.

II КЊИГА

Књига има 47 листова са означеном фолијацијом, а испред текста и послије њега је по један празан лист. Величина листова је 29 x 40 см., а текста отприлике 23 x 34 см.; хартија има напријед споменути заједнички водени знак са дубровачким журналом. Првих осам листова су усљед лежања у земљи у вријеме Првог свјетског рата од влаге јако оштећени, добар дио текста је изблиједио и тешко се чита, а дјелимично је иструнуо и пропао. Од деветога листа су хартија и текст сасвим неоштећени. Писма су овога пута без редног броја и имају само датум, писана су лијепим читким рукописом и иду од 10 новембра 1833 год. (датум првог писма је оштећен) до 2 септембра 1835 год. Распоређена су овако:

*)Цифра послије датума означава редни број писма.

Г о д и н а 1833

А. Н. Галицину: 18-XII.
Д. П. Татишчеву: 18-XII.
К. К. Радофиникину: 18-XII.
Сулејман-бегу Бушатлији: 28-XI (10-XII).

Циркулу (М. Мартелинију): прва пол. новембра, 10 (21)-XI, 12 (24)-XI, 14 (26)-XI, 16 (28)-XI, 20-XI (2-XII) два, 25-XI (7-XII), 26-XI (6-XII), 28-XI (10-XII), 30-XI (12-XII), 2 (14)-XII, 8 (20)-XII, 13-XII, прва пол. XII, прва пол. XII, 14-XII, друга пол. XII.

Г о д и н а 1834

А. А. Орлов: 10-V.
А. С. Норову: 30-XII.
А. С. Тањејеву: 8-III.
А. Глумецком: 13-IX.
Д. В. Дашкову: 20-V.
Д. П. Татишчеву: почетак марта, 37; 19-IV, 8-XI (два).
И. Д. Томовићу: 18-V.
Ј. Калуђеровићу: прва пол. јан.
Ј. М. Гагићу: 1-III, 9-III, 27-III, 12-IV, 19-IV, 30-IV, 4-V, 11-V, 20-V, 20-VI, 8-VII, 12-VII, 23-VII, 2-VIII, 13-VIII, 23-VIII, 25-X, 8-XI, 30-XII (два).

К. К. Родофиникину: 8-XI.
Коронелију: 4 (16)-V, 23-VIII (4-IX).
М. Теловићу: 30-V.
Митроп. Серафиму: 8-XI.
Н. И. Прерадовићу (Депрерадовићу): 8-III; 30-XII.
Николи I: 30-XII.
Подгоричким и спушким Турцима: 27-IV.
Р. К. Метерниху: 29-VI.
С. Д. Нечајеву: 1-III, 38; 20-V; 8-XI.
Хасан-бегу Ресулбеговићу: 1-I, 3-I, 19-III.
Хафис-паши: 29-VI; 16-VII.

Циркулу (Г. Ивачићу): 1-I, 2-I, 4-I, 8-I, 9 (21)-I, прва пол. јан., 28-I, 10-III, 15-III (пет), 19-III, 20-III (два), 18-IV (три), 20-IV, 30-IV (два) 4-V, 11-V, 17-V, 22-V, 28-V, 30-V, 2-VI (три), 28-VI, 29-VI, 1-VII (три), 5-VII (два), 6-VII, 12-VII, 18-VII, 20-VII, 23-VII, 26-VII, 13-VIII, 16-VIII (два), 30-VIII (четири), 11-IX, 12-IX, 13-IX, 24-IX (два), 1-X, 7-X, 17-X (четири), 4-XI (два), 22-XI, 13-XII (два).

Г о д и н а 1835

А. Н. Галицину: 14-VII.
В. Н. Пањину: 3-I.
В. Ф. Лилијенбергу: 3-VII, 7-VII.
Д. М. Дашкову: 3-I.

Г. М. Гагићу: 2-II, 12-III, 21-III (два), 24-III (два), 1-IV (два), 20-VI, 14-VII, 29-VIII.

Ј. Ивановићу: 18-V, 14-VI.

Н. Ивановићу: 3-I.

Циркулу (Г. Ивачићу: 17-I (два), 18-I, 9-II, 14-II, 24-II (два), 3-III (два), 10-III (два), 21-III (четири), 30-III (два), 10-IV, 18-IV, 22-IV, 5-V, 6-V, 9-V, 13-V, 14-V, 15-V, 17-VI, 2-VII, 7-VII, 8-VII, 15-VII, 17-VII, 28-VII (два), 29-VII, 31-VII, 7-VIII, 11-VIII, 12-VIII, 13-VIII (два), 29-VIII, 2-IX.

III КЊИГА

Књига има 87 неозначених листова текста, два празна листа испред и шест послје њега, вел. 23,5 x 32 см, текст 18,5 x 26,5 см, хартија има вод. знак три полумјесеца. Књига је цијела и добро очувана. На врху сваке странице је забиљежен датум (мјесец и година), испод чега су три рубрике: с лијеве стране једна уска за „число“ (дан) мјесеца, с десне за №, редни број, а по сриједи је, као и раније, простор за текст копије. Редни бројеви иду посебно за сваку годину. Књига почиње 16-им августом 1837 год. и завршава 28 децембром 1838 године. За вријеме од 2 септембра 1835 до 16 августа 1837 „Журнал“ није очуван. Писма су овако распоређена:

Г о д и н а 1 8 3 7

Г. Ивачићу: 27-VIII, 4; 29-VIII, 5; 5-IX, 7, 8, 9, 10; 2-X, 14; 7-X, 16; 16-X, 17; 19-X, 19, 20, 21, 22, 23; 21-X, 24, 25; 27-X, 27; 2-XI, 28; 4-XI, 29; 12-XI, 30; 13-XI, 31; 19-XI, 32, 33; 21-XI, 35; 30-XI, 36; 1-XII, 37; 2-XII, 38; 8-XII, 39.

Д. Милаковићу: 16-VIII, 2; 17-VIII, 3.

Д. П. Татишчеву: 4-IX, 15; 25-X (26).

Ј. М. Гагићу: 19-XI, 34.

Ј. Н. Озерецковском: 16-VIII, 1.

Н. Калуђеровићу: 19-IX, 12.

Осман-паши: 21-VIII.

Ферик Хасан-паши: 8-IX, 11; 27-IX, 13.

Г о д и н а 1 8 3 8

Али-паши Ризванбеговићу: 11-VIII, 92; 22-X, 113; 6-XI, 123; 11-XI, 125; 28-XII, 142.

В. Ф. Лилијенбергу: 6-IV, 41; 24-VII, 80; 29-VII, 84; 12-VIII, 94, 95.

Г. Ивачићу: 10-I, 1, 2, 3 (једно писмо без броја), 4; 15-I, 5, 18-I, 6; 28-I, 7; 30-I, 8; 5-II, 12; 8-II, 13; 11-II, 14, 15, 16; 14-II, 17; 15-II, 19; 16-II, 20, 21; 21-II, 22; 24-II, 24, 25; 28-II, 26; 2-III, 27; 3-III,

28; 10-III, 29, 30; 23-III, 34, 35; 26-III, 36; 28-III, 37; 4-IV, 39; 5-IV, 40; 18-IV (без бр.); 27-IV, 44; 28-IV, 45; 1-V, 48; 2-V, 49; 8-V, 50, 51; 12-V, 53; 28-V, 58; 3-VI, 59; 6-VII, 61, 62; 7-VI, 63; 10-VI, 64; 17-VII, 73, 22-VII, 74, 75; 23-VII, 76, 77, 78; 25-VII, 82; 28-VII, 83; између 1 и 8 августа, 88; 8-VIII, 89; 11-VIII, 93; 20-VIII, 97; 22-VIII, 98, 99, 100; 12-IX, 103; 21-IX, 106; 21-IX, 107; 30-IX, 109; 9-X, 111; 20-X, 112; 25-X, 116; 27-X, 117; 2-XI, 120, 121; 23-XI, 130; 29-XI, 131; 15-XII, 134; 18-XII, 135; 22-XII, 137; 28-XII, 138 (139).

Д. Б. Татишчеву: 26-V, 56; 13-VI, 66; 17-VI, 69; 1-VIII, 87; 28-X, 118.

Ђ. Петровићу: 27-VII, (без бр.)

К. В. Неселроду: 26-V, 54, 55; 13-VI, 65; 1-VIII, 86; 1-IX, 100; 101.

Ј. М. Гагићу: 1-II, 9; 10-III, 31; 15-III, 32; 17-III, 33; 28-III, 38; 18-IV, 42; 28-IV, 46, 47; 8-V, 52; 26-V, 57; 3-VI, 60; 13-VI, 67; 17-VI, 70; 24-VI, 71; 15-VII, 72; 23-VII, 79; 25-VII, 81; 27-VII, (без бр.) 29-VII, 85; 9-VIII, 90; 12-VIII, 96; 5-IX, 102; 19-IX, 104, 105; 30-IX, 108; 3-X, 110; 24-X, 115; 28-X, 119; 21-XI, 129; 12-XII, 132; 14-XII, 133; 22-XII, 136.

Мехмед-паши: 16-VI, 68; 11-VIII, 91; 22-X, 114; 16-XI, 128; 28-XII, 140.

Николи I: 13-VI, (без броја).

Рифат Хасан-паши 9-XII, (без броја).

Смаил-аги Ченићу: 11-XI, 126; 15-XI, 127.

Хаин-паши: 5-XII, 122.

Хамза-аги Казалу: 7-XI, 124.

Хасан-бегу Ресулбеговићу: 28-XII, 141 (омашком 140).

У овој години нема бројева 10, 11, 18 и 23, а број 100 је нумерисан двапут.

IV КЊИГА

Књига има 147 необилежених листова са два празна листа на почетку и осам на крају књиге, вел. 29 x 40,5 см, текст 24 x 36 см, распоред рубрика као у претходној књизи, водени знак: полумјесец са словом А у штиту, прво писмо од 9 јануара 1839, последње од 6 децембра 1847 године.

Г о д и н а 1 8 3 9

В. Ф. Лилијенбергу: 1-XII, 54.

Г. Ивачићу: 10-I, 3; 23-I, 5; 8-II, 6; 15-II, 8; 16-II, 9; 17-II, 10; 10-III, 13; 29-III, 16; 9-IV, 18; 15-IV, 19, 20; 20-IV, 21; 10-V, 24; 15-V, 25; 11-VII, 32; 26-VII, 34; 29-VII, 37, 38; 22-IX, 42; 28-IX, 43; 5-X, 44; 7-X, 46; 26-X, 47; 29-X, 48, 49, 50, 51; 10-XII, 55; 23-XII, 57; 31-XII, 58.

Д. П. Татишчеву: 12-VII, 29.

Ед. Гријеу: 29-VII, 36.

Ј. М. Гагићу: 9-I, 1, 2; 15-I, 4; 11-II, 7; 23-II, 11; 8-III, 12; 16-III, 14; 20-III, 15; 31-III, 17; 8-V, 22, 23; 22-V, 26; 29-V, 27, 28; 12-VI, 30; 10-VII, 31; 24-VII, 33; 30-VII, 40; 6-X, 45; 25-XI, 52.

К. В. Неселроду: 30-VII, 39.

Николи I: 26-V (без броја).

Нијесу унесени бројеви: 53 и 56.

Г о д и н а 1840

А. Карађорђевићу: 21-XII, 60.

Г. Ивачићу: 3-I, 1; 4-I, 2; 10-I, 3; 13-I, 4; 19-I, 5; 20-I, 6; 21-I, 7; 30-I, 8; 4-II, 9; 10-II, 10; 23-II, 13; 21-IV, 18; 29-IV, 19; 3-V, 20; 4-V, 22, 23; 19-V, 26; 27-V, 27; 31-V, 28; 7-VI, 29; 9-VI, 30; 23-VI, 34; 1-VII, 35; 3-VII, 36; 10-VII, 37; 15-VII, 38; 28-VII, 40; 4-VIII, 41; 7-VIII, 42; 20-VIII, 43; 29-VIII, 44; 10-IX, 45, 46, 47; 24-IX, 49; 1-XI, 54; 6-XI, 55; 13-XI, 56; 15-XI, 57; 11-XII, 58.

Д. П. Татишчеву: 5-IV, 16; 6-V (24); 13-VI, 31, 32.

Ј. М. Гагићу: 2-II, 8; 23-II, 12; 21-III, 15; 5-IV, 17; 6-V, 25; 13-VI, 33; 19-VII, 39; 20-IX, 48; 4-X, 50; 15-X, 51; 28-X, 52; 1-XI, 53; 16-XII, 59, 60.

Ј. Н. Озерецковском: 26-II, 14.

Л. Раду: 21-XII, 61.

Ф. Шалеру: 11-II, 11; 3-V, 21.

Под бр. 8 забиљежена су писма од 30-I и 2-II, а под бр. 60 од 16-XII и 21-XII.

Г о д и н а 1841

Авди-паши: 1-II, 12.

А. Карађорђевићу: 3-II, 3.

Г. Ивачићу: 2-I, 1; 3-I, 2, 4; 7-I, 5; 9-I, 8; 11-I, 9; 17-I, 10, 11; 21-II, 17, 18; 25-II, 19, 20; 1-III, 22; 2-III, 23; 5-III, 24; 7-III, 25, 26; 11-III, 27, 28; 12-III, 29; 13-III, 31; 18-III, 32, 33; 21-III, 34; 1-IV, 35; 14-IV, 36; 24-VI, 43; 22-VIII, 55; 29-VIII, 58; 21-IX, 59, 60; 3-X, 61, 62, 63; 4-X, 64; 9-X, 65, 66, 67; 11-X, 68; 13-XI, 69, 70, 71; 17-XI, 72; 19-XI, 73; 20-XI, 74; 23-XI, 76; 27-XI, 77, 78; 2-XII, 79.

Д. П. Татишчеву: 4-V, 40.

Ј. А. Турском: (9-I) 7; 21-VII, 48, 49, 50.

К. В. Неселроду: 4-V, 39; 18-VII, 45, 46.

Р. К. Метерниху: 18-VII, 44.

Ј. М. Гагићу: 9-I, 6; 30-I, 13; 6-II, 14; 12-II, 15; 13-II, 15; 28-II, 21; 4-V, 37, 38; 18-VII, 47; 28-VII, 51; 1-VIII, 52; 4-VIII, 53; 22-VIII, 54; 25-VIII, 57; 21-XII, 75, 5-XII (без броја).

Ф. Шалеру: 13-III, 30; 19-V, 41.

Бројеви 42 и 56 нијесу унесени.

Г о д и н а 1842

Г. Ивачићу: 1-I, 1; 4-I, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8; 5-I, 9; 21-I, 10; 22-I (без броја); 30-I, 13; 4-II, 14; 7-II, 15; 20-II, 18, 19, 20, 21, 23; 26-II, 24; 4-III, 26; 25-III, 29; 1-IV, 32; 5-IV, 34; 9-IV, 35; 10-IV, 36; 10-IV (без броја), 22-IV, 37; 23-IV, 38, 39; 30-IV, 41; 10-V, 45; 10-VI, 46; 11-VI, 47; 6-VII, 49; 11-VII, 50; 24-VII, 52, 53; 30-VII, 55; 19-VIII, 57*; 23-VIII, 60; 25-VIII, 57; 27-VIII, 61; 21-IX, 62, 63; 22-IX, 64; 28-IX, 69, 71; 2-X, 72; 7-X, 73; 29-X, 74; 3-XI, 75; 4-XI, 76, 77; 9-XI, 78; 12-XI, 79, 80, 81; 14-XI, 82; 19-XI, 83, 84; 20-XI, 85; 22-XI, 86; 24-XI, 87; 27-XI, 88; 4-XII, 89, 90; 11-XII, 92; 15-XII, 93; 17-XII, 94, 95; 27-XII, 96, 97.

Ј. А. Турском: 22-I, 12; 28-IX, 68.

Ј. М. Гагићу: 8-II, 16, 17; 5-III, 27; 2-IV, 33; 27-4, 40; 8-V, 42, 22-V, 43; 28-V, 44; 12-VI, 47; 18-VI, 48; 17-VII, 51; 3-VIII, 56; 21-VIII, 58, 59; 12-IX, 66; 24-IX, 67; 28-IX, 70; 11-XII, 91; 28-XII, 98;

К. В. Неселроду: 22-IX, 65; 14-XII, 81, 82.

Д. М. Књажевићу: 18-VI, 49.

П. И. Медему: 22-V, 42.

Бројеви 47, 49 и 57 употријебљени су двапут.

Г о д и н а 1843

А. П. Бутењеву: 17-IV,

Ј. А. Турском: 12-II, 17; 19-II, 19; 26-III, 28; 17-V, 36; 7-VI, 41; 4-XI, 66.

Г. Ивачићу: 2-I, 1; 6-I, 2, 4; 10-I, 5; 12-I, 6; 17-I, 7; 26-I, 8; 30-I, 9; 3-II, 10, 11, 12, 13; 6-II, 14; 8-II, 15, 16; 12-II, 18; 19-II, 19; 1-III, 21; 6-III, 22; 7-III, 23; 12-III, 24; 20-III, 25, 26; 26-III, 27, 29; 22-IV, 31; 2-V, 33, 34; 17-V, 37, 38; 30-V, 39; 5-VI, 40; 7-VI, 42, 43; 14-VI, 44; 16-VI, 45; 21-VI, 46; 5-VII, 47, 48; 14-VII, 50, 51; 30-VII, 53; 4-VIII, 54; 9-VIII, 55; 12-VIII, 56; 28-IX, 59; 19-X, 61; 24-X, 62, 64, 65; 20-XI, 69; 22-XI, 70; 26-XI, 71, 72; 29-XI, 73; 4-XII, 70; 5-XII, 74; 6-XII, 75; 12-XII, 76; 16-XII, 77, 78; 21-XII, 79, 80.

Ј. М. Гагићу: 8-I, 3; 1-III, 20; 29-IV, 32; 3-V, 35; 17-V, 37; 5-VII, 49; 29-VII, 52; 16-VIII, 58; 5-XI, 67; 19-XI, 68; 26-XII, 81.

Бројеви 19, 37 и 70 су наведени двапут, а 57, 60 и 63 нијесу узети.

Г о д и н а 1844

Али-паши Ризванбеговићу: 6-III, 10; 21-IV, 17; 6-V, 26; 24-V, 39; 21-VI, 55; 26-VII, 70; 31-VIII, 80.

А. Ф. Орлову: 27-X, (без броја).

Г. Ивачићу: 13-I, 1; 14-I, 2; 3-I, 3; 31-1, 4; 21-II, 6; 25-II, 7; 3-III, 8; 24-III, 9; 21-IV, 16; 30-IV, 22; 5-V, 25; 7-V, 27; 8 5, 28; 11-V,

Овај број у Журналу стоји послије следећега писма под истим бројем.

29; 8-V, 34; 1-VI, 40; 8-VI, 44, 45, 46; 16-VI, 49; 18-VI, 50; 19-VI, 52, 53; 23-VI, 57; 26-VI, 58; 30-VI, 59; 7-VII, 62, 63; 20-VII, 66; 23-VII, 68; 24-VII, 69; 30-VI, 71; 7-VIII, 73; 8-VIII, 74; 29-VIII, 78; 4-IX, (без броја) 12-IX, 82; 14-IX, 84*, 84; 19-IX, 85; 4-X, 88; 5-X, 90; 9-X, 93; 23-X, 94; 27-X, 96; 5-XI, 97; 6-XI, 97; 6-XI, 99; 15-XI, 101, 102; 19-XI, 103; 20-XI, 104; 27-XI, 105; 29-XI, 106, 107; 4-XII, 108; 6-XII, 109, 110, 111; 13-XII, 112, 113; 15-XII, 114; 27-XII, 115; 29-XII, 116.

Ј. А. Турском: 21-IV, 15; 18-V, 33; 16-VI, 48; 19-VI, 51; 16-VII, 64; 6-XI, 98.

Ст. Дојмију: 5-VI, 43; 16-VII, 65; 31-VIII, 79.

И. И. Воронцову-Дашкову: 9-X, 91.

Ј. М. Гагићу: 6-III, 12; 13-III, 13; 24-IV, 19; 28-IV, 20; 4-V, 24; 12-V, 30; 19-V, 35, 38; 2-VI, 42; 8-VI, 47; 19-VI, 54; 23-VI, 56; 7-VII, 60, 61; 11-VII, 75; 14-VIII, 76; 22-IX, 86; 28-IX, 87; 4-X, 89; 9-X, 92; 27-X, 95; 6-XI, 100.

Омер-паши: 13-IX, 83.

Осман-паши Скопљаку: 6-III, 11; 17-III, 14; 24-IV, 18; 29-IV, 21; 7-V, 27; 12-V, 31; 19-V, 37; 23-VII, 67; 30-VII, 72.

П. И. Медему: 4-V, 23.

Спахији Лекићу: 19-V, 36.

К. В. Неселроду: 2-VI, 41.

Број 97 узет двапут.

Г о д и н а 1 8 4 5

Авраму Петронијевићу: 5-III, 20.

Али-паши Ризванбеговићу: 4-IV, 55; 15-X, 96; 26-X, 101.

В. Баларину: 15-V, 53.

Г. Ивачићу: 5-I, 1; 9-I, 2; 15-I, 6; 27-I, 7, 8, 9, 10, 11; 29-I, 12, 13; 31-I, 14; 4-II, 15; 18-II, 16; 9-III, 23; 11-III, 26; 20-III, 28; 30-III, 31; 3-IV, 33; 4-IV, 34; 6-IV, 35, 36; 11-IV, 37; 12-IV, 38; 19-IV, 40; 29-IV, 42; 1-V, 43, 44, 45; 6-V, 48; 12-V, 51, 52; 8-VI, 56; 9-VI, 57, 58, 59; 24-VI, 62; 25-VI, 63; 1-VII, 64; 2-VII, 65; 7-VII, 66; 24-VII, 69; 25-VII, 71; 26-VII, 72; 30-VII, 73; 1-VIII, 74; 3-VIII, 75; 5-VIII, 77; 8-VIII, 78, 13-VIII, 79; 21-VIII, 81; 22-VIII, 83; 30-VIII, 85, 86; 9-IX, 88; 14-IX, 89; 17-IX, 90; 18-IX, 91; 13-X, 94; 15-X, 95; 17-X, 97; 21-X, 98; 22-X, 99, 100.

Данилевскому: 14-VI, 60.

Ед. Гријеу: 9-XI, 102; 18-XI, 104, 105; 23-XI, 106; 30-XI, 108, 109; 5-XII, 112; 14-XII, 113; 16-XII, 114.

Ј. А. Турском: 11-III, 25; 6-V, 47; 21-VIII, 82; 5-XII, 111.

Ј. М. Гагићу: 12-I, 4; 21-II, 18; 2-III, 19; 16-III, 27; 30-III, 30; 2-IV, 32; 20-IV, 41; 1-V, 46; 9-V, 50; 18-VI, 61; 14-VIII, 80; 2-IX, 87; 3-X, 92; 7-X, 93; 11-XI, 103; 25-XI, 107; 4-XII, 110.

* О м а ш к а м. 83.

Осман Масхар-паши: 10-III, 24; 4-VIII, 76; 14-VIII (без броја).
Селимбегу Мустафагићу: 23-III, 29;
Трифунковићу: 5-III, 22.
Ф. Шалеру: 24-VII, 68.
П. И. Медему: 12-I, 3; 23-II, 17.
И. И. Воронцову-Дашкову: 8-V, 49.
Титову: 14-I, 5.
Н. Н. 5-III, 21.

Г о д и н а 1 8 4 6

Али-паши Ризванбеговићу: 5-II, 10.
В. Баларину: 22-II, 16; 9-VI, 37; 28-VII, 50; 25-VIII, 57.
Ј. А. Турском: 8-III, 21; 21-VII, 47.
Ј. М. Гагићу: 9-I, 3; 15-I, 5; 10-II, 11; 2-III, 19; 26-III, 25; 14-IV, 30, 31; 22-V, 34; 4-VI, 36; 12-VI, 38; 2-VII, 41; 16-VII, 45; 19-VII, 46; 4-VIII, 52; 14-VIII, 54; 18-VIII, 56; 22-IX, 60, 61; 20-X, 65; 3-XI, 67; 22-XI, 77.
Ед. Гријеу: 7-I, 1; 9-I, 4; 15-I, 6; 26-I, 7; 28-I, 8, 9; 15-II, 12; 18-II, 13, 14, 15; 22-II, 17; 7-III, 20; 8-III, 22; 17-III, 23, 20-III, 24, 25; 22-III, 26; 27-III, 27; 9-IV, 28, 29; 5-IV, 32; 17-V, 33; 28-V, 35; 14-VI, 39; 26-VI, 40; 3-VII, 42; 16-VII, 43, 44; 21-VII, 48, 49; 2-VIII, 51; 9-IX, 58; 18-IX, 59; 2-X, 62; 3-X, 63; 13-X, 64; 29-X, 66; 6-XI, 68; 10-XI, 69; 16-XI, 70, 71, 72, 73; 18-XI, 74, 75; 22-XI, 76; 29-XI, 78; 8-XII, 79.
К. В. Неселроду: 14-VIII, 53.
Л. Г. Сењавину: 18-VIII, 55.
П. И. Медему: 9-I, 2.
Број 25 узет двапут, а броја 18 нема.

Г о д и н а 1 8 4 7

А. Бајовићу: 20-VII, 19.
В. Баларину: 14-VI, 17; 28-VII, 21.
Ед. Гријеу: 11-I, 1; 12-I, 2; 21-I, 3; 6-II, 4; 3-II, 6; 9-III, 7; 13-IV, 11; 20-IV, 12; 4-V, 15; 14-VI, 16; 29-VII, 24; 11-VIII, 26; 17-VIII, 27; 22-VIII, 28; 2-IX, 29; 3-IX, 30.
Ј. А. Турском: 6-XII, 35.
Ј. М. Гагићу: 2-III, 5; 6-IV, 8, 9; 13-IV, 10; 27-IV, 13; 30-IV, 14; 11-XI, 32, 34; 22-XI, 33; 6-XII, 36.
Микелију: 18-VII, 18; 28-VII, 22; 12-IX, 31.
Фонтону: 19-VII, 20; 29-VII (без броја).
Нијесу ушли бројеви 23 и 25.

Хронолошки преглед писама

Ред. бр.	АДРЕСАТ	1831	1832	1833	1834	1835	1837	1838	1839	1840	1841	1842	1843	1844	1845	1846	1847	Свeга
1	Абдул-ага Меџикуџић	1																1
2	Авди-паша									1								1
3	Али-паша Ризванбеговић							5					7	3	1			16
4	Бајовић Александар																1	1
5	Баларин В.													1	4	2		7
6	Бутењев А. П.												1					1
7	Воронцов-Дашков И. И.			1	1								1	1				4
8	Гагић Јеремија М.	2		20	11	1	32	19	15	16	19	11	22	17	21	10		216
9	Галицин А. Н.			1	1													2
10	Глумецки А.				1													1
11	Грије Ед.								1						9	48	16	74
12	Данилевски													1				1
13	Прерадовић (Депрерадовић) Н. И.				2		1											3
14	Дојми Ст.													3				3
15	Ивановић Јозо					2												2
16	Ивановић Никола					1												1
17	Ивачић Габриеле			66	43	28	78	30	40	49	73	63	64	63				597
18	Калуђеровић Јоко				1													1
19	Калуђеровић Никола									1	1							2
20	Карађорђевић Александар									1	1							2
21	Коронели				2													2
22	Књажевић Д. М.											1						1
За пренос:		3	—	1	94	58	30	116	50	56	67	93	75	97	95	74	29	938

Ред. бр.	АДРЕСАТ	1831	1832	1833	1834	1835	1837	1838	1839	1840	1841	1842	1843	1844	1845	1846	1847	Свeга
		Пренос:																
		3	—	1	94	58	30	116	50	56	67	93	75	97	95	74	29	938
23	Лекић Спахија													1				1
24	Лилијенберг Ф. В.		1			2		5	1									9
25	Мартелини М.	14	15	21														50
26	Медем П. И.											1		1	1	1		4
27	Метерних Р. К. Л.				1						1							2
28	Мехмед-паша							5										5
29	Мехмед Решид-паша	1																1
30	Микели																3	3
31	Милаковић Димитрије						2											2
32	Нечајев С. Д.				3													3
33	Неселроде К. В.							6	2		3	3		1		1		16
34	Никола I				1			1	1									3
35	Норов А. С.				1													1
36	Обреновић Милош			3														3
37	Озерецковски Ј. Н.						1			1								2
38	Омер-паша													1				1
39	Орлов А. А.				1													1
40	Орлов А. Ф.													1				1
41	Осман-паша						1							9				10
42	Осман Масхар-паша													3				3
43	Пањин В. Н.					1												1
44	Петровић Ђорђије							1										1
За пренос:		18	16	25	101	61	34	134	54	57	71	97	75	114	96	76	32	1061

Ред. бр	А Д Р Е С А Т	1831	1832	1833	1834	1835	1837	1838	1839	1840	1841	1842	1843	1844	1845	1846	1847	Свeгa
		18	16	25	10	1	34	134	54	57	71	97	75	114	96	76	32	
45	Петронијевић Аврам														1			1
46	Раду Л.								1									1
47	Рифат Хасан-паша							1										1
48	Родофиникин К. К.			1	1													2
49	Селим- бег Мустафић														1			1
50	Сењавин Л. А.															1		1
51	Серафим, митроп.				1													1
52	Смаил- ага Ченгић							2										2
53	Сулејман-бег Бушатлија			1														1
54	Тађејев А. С.				1													1
55	Татишчев Д. П.			1	4		2	5	1	4	1							18
56	Титов В. П.														1			1
57	Томић И.				1													1
58	Турски Ј. А.									1	2	6		6	4	2	1	22
59	Турци подгорички				1													1
60	Трифунковић Миљко (?)														1			1
61	Пеловић Марко				1													1
62	Фонтон																2	2
63	Хајин-паша							1										1
64	Хасан-бег Ресулбеговић			3				1										4
65	Хамза-ага Казал							1										1
66	Ферик Хасан-паша						2											2
За пренос:		18	16	31	111	61	38	145	55	62	73	99	81	120	104	79	35	1128

Ред. бр.	АДРЕСАТ	1831	1832	1833	1834	1835	1837	1838	1839	1840	1841	1842	1843	1844	1845	1846	1847	Свега
		18	16	31	111	61	38	145	55	62	73	99	81	120	104	79	35	
67	Хафис-ага	1																1
68	Хафис-паша				2													2
69	Шалер Ф.								1	2					1			4
70	Н. Н.														1			1
Укупно		19	16	31	113	61	38	145	55	63	75	99	81	120	106	79	35	1136

Било би занимљиво утврдити и ко је све писао Исход-ја шчи журнал. Ту се засад одређено мало што може рећи. Извјесно је само да је тај посао радио Милаковић и да је у I књизи Његош написао пјесму „Поета“. Остали рукописи би имали тек да се утврде, што неће бити сасвим лак посао, јер о писарима немамо потребних података, а било је дотјеривања и подражавања туђих рукописа, што такође отежава идентификовање рукописа.

Д-р Мираш Ќићовић